

Ommen Bissingh (4) - volle herbergen en vallende pruiken

Harry Woertink

De Bissingh is van oudsher nauw verbonden met handel drijven. Voor de plaatselijke bevolking was het ook een belangrijke bron van inkomsten. Op de jaarmarkt kreeg men de kans om allerlei voorraden aan te vullen. Vaak werd ook een beroep gedaan op de reizende kwakzalver, die voor veel kwalen een heilzaam middel in petto had, juist in een periode dat de geneeskunst op het platteland nog in een primitieve staat verkeerde.

Uit het boek der Stadswillekeuren van Ommen, aangelegd in 1456, blijkt dat in 1557 al sprake is van de Ommen Bissingh (toen nog zonder h op het eind). Aangenomen wordt dat in de middeleeuwen de Bissingh "slechts" twee dagen duurde. In 1800 is sprake van drie dagen aaneen. Op maandagochtend 11 uur luidde het Bissinghklokje op het stadhuis de jaarmarkt in. Hierna werden de standplaatsen van de markt verloot, Op maandag was de linnenmarkt, op dinsdag de jaarmarkt en op woensdag de veemarkt.

Herbergen

Op zondagavond na kerktijd liepen de herbergen al vol. "De meeste huizen zijn alsdan in herbergen herschapen, omdat de gewone logementen op lange na niet kunnen toereiken tot verblijf voor de menige vreemdelingen", aldus een beschrijving uit die tijd. In de negentiende eeuw was door het grote aantal kleine winkels de nering niet druk. Zakenmensen, maar ook andere inwoners die daarvoor ruimte beschikbaar hadden, probeerden dan ook tijdens de jaarmarkt er iets bij te verdienen door bijvoorbeeld verkoop van koffie met krentenbrood. Voor het raam had men dan een bordje hangen met de tekst: "Hier zet men koffij". Ook werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om op de Bissingh sterke drank te verkopen. Voor 10 cent per vierkante meter was het vrij toegestaan een tent te plaatsen, waar de vooraf reeds ingeschonken borrels klaar stonden. De Ommenaar Peter Poes (Peter van Elburg) had in 1856 ook zo'n jenevertent. Hij maakte er reclame met de tekst:

*"Peter Poes is 't wijf gaan lopen,
Daarom moet hij drank verkopen.
Mensen, ga mij niet voorbij,
't is een groot geluk voor mij."*

Op 9, 10 en 11 juli van 1866 is de omvang van de Bissingh zeer beperkt en is zelfs overwogen de Bissingh helemaal af te lassen. Aanleiding is de besmettelijke ziekte cholera die in Nederland is uitgebroken. Tenten, kramen, spelen of wat dan ook zijn verboden. Alleen kooplieden en kramen met landbouwgereedschappen en linnen zijn toegestaan. Er mag geen muziek gemaakt worden in herbergen en tapperijen. Er wordt opgetreden als wordt geschreeuwd, gezongen of buitgewoon geraas wordt gemaakt. In 1874 krijgt de bevolking te maken met grote tegenslagen. In de maand juni bevroren op tal van plaatsen de te velde staande gewassen. Vervolgens kampt men in juli met extreme droogte. Gevolg is dan dat de Bissingh in dat jaar heel slecht bezocht wordt.

Pruik

De Bissingh is een plek waar je iedereen kunt ontmoeten, om een borreltje te drinken of een meningsverschil uit de wereld te helpen. Dat ging ook wel eens mis. Zo kregen op de Bissingh van 1669 de Zwolse stadssecretaris Jacobus Vriesen en jonkheer Herman Schaap van Beerze het met elkaar aan de stok. Het meningsverschil liep uit op een vechtpartij, waarbij de secretaris rake klappen kreeg en zodanig afgeranseld werd dat zijn hoed en pruik afvielen, zo is te lezen in een gerechtelijk stuk van toen.

Jaarmarkt en kermis gaan vaak hand in hand. Toch bezorgden de attracties en het herbergbezoek de Ommer Bissingh vroeger een slechte naam in kerkelijke kring. In 1897 moesten enkele jongelui voor de kerkenraad van de gereformeerde kerk verschijnen, omdat zij tot laat in de avond op straat hadden gelopen en in een herberg waren geweest. In 1918 vroeg de hervormde kerkenraad aan de gemeente om geen publieke vermakelijkheden meer toe te staan. In verband met de ernstige tijdsomstandigheden besloot de gemeenteraad op dit verzoek in te gaan. Hiermee kwam een eind aan een lange traditie. De jaarmarkt bleef weliswaar bestaan, maar zonder kermispektakel. De Ommer Bissingh was echter al zo diep in het volksleven geworteld dat het publiek bleef komen. Ook toen de Bissingh naar een dag was terug gebracht. De aanvoer van allerlei vee zoals koeien, paarden en schapen maakte de markt nog wel aantrekkelijk. Ook de goederenmarkt bleef steeds omvangrijker dan op de gewone weekmarkt.

Overzicht paardenmarkt Ommer Bissingh 2014

Paardenmarkt Ommer Bissingh 2014

Opening Ommer Bissingh 2006 met Johan Makkinga (links) en burgemeester Arend ten Oever

Opening Ommer
Ommer Bissingh 2014
met Dick Dunnewind
(links) en burgemeester
Marc-Jan Ahne